

I. Scurt istoric în etiologia și diagnosticarea autismului

I.1. Ce este autismul?

”Pare retras total în cochilie, trăind doar în launtrul sau... Când intra într-o camera, ignora complet persoanele și caută doar obiectele... Nu răspunde când e strigat pe nume, nici nu își privește mama atunci când ea îi vorbește... Nu privește niciodată fețele oamenilor. Când are de-a face cu persoane, le tratează de parcă ar fi niște obiecte... Când îi se întinde o mână astfel încât să nu o poată ignora, el se joacă puțin cu ea, ca și cum ar fi un obiect detașat de restul corpului...”

Astfel prezenta Kanner în 1943 comportamentul straniu al unor copii, identificând pentru prima oară sindromul autist.

”Sunt captiv într-un corp străin. Vreau să ies, dar nu găsesc niciodată calea cea mai bună, când cred că m-am apropiat atunci mă departez parcă și mai mult. Sunt mereu frustrat deoarece nimeni nu mă înțelege, e ca și cum aș fi în China fără să cunosti limba și să-ți dorești cu ardoare ceva și nimeni să nu înțeleagă...” Acestea ar fi gândurile unui copil autist.... Persoane adulte autiste care au reușit să se adapteze societății au scris despre ceea ce simteau și doreau în acele momente.

Universul copilului autist nu poate fi cunoscut niciodată în totalitate, există specialiști care și-au dedicat viața cunoașterii autismului și au reușit într-o oarecare măsură să definească acest sindrom. Iată câteva din aceste definiții:

1. Autismul este o condiție care afectează unii copii de la naștere sau în copilăria timpurie, nelăsându-i să relateze sau să-și dezvolte o comunicare normală. Ca rezultat, copilul poate deveni izolat de contactele umane și

absorbit într-o lume a stereotipurilor, a intereselor și activitatilor obsesive.

2. Autismul infantil este o tulburare, un sindrom aproximativ bine conturat, este o tulburare comportamentală definită prin simptome observabile.

Poate fi diagnosticat independent de cauzele cu specificitate particulară și aparține categoriei psihozelor.

O altă definiție dată de Laura Schreibman, în cartea sa "Autismul" este la fel de interesantă ca și cea de mai sus, aducând câteva idei noi. Autismul este o excesivă închidere în sine, ducând la o desprindere de realitate și la o intensificare a vieții imaginative. Se disting două trasaturi esențiale: închiderea în sine și nevoia impetuoasă de a nu schimba nimic.

A. Închiderea în sine se traduce indeosebi printr-o totală indiferență față de lumea exterioară. Copilul se comportă ca și cum ar fi în permanență singur, se leagăna, se balansează de pe un picior pe altul, flutură mâinile sare pe varfuri, se învârtă în jurul propriei axe etc.

B. Rezistența la orice schimbare se manifestă, mai ales prin activități ritualizate (de exemplu: așezarea hainelor în aceeași ordine în fiecare zi) sau repetarea perseverentă a aceluși jocuri. Copilul autist pierdut în activitățile sale stereotipe, evoluează într-un univers privat, cu repere stricte. Această îndepărtare de lumea noastră, care interzice orice frecvență a mediilor școlare normale, ba chiar și orice achiziție intelectuală, conduce la o situație gravă și deficitară.

În "Encyclopedia of Psychology" definiția dată autismului este una simplă dar oferă informații cu privire la frecvența autismului. Autismul infantil este considerat a fi unul din sindroamele psihologice cele mai grave care afectează copiii. Se consideră că 6 sugari din 10 000 sunt afectați de autism, cu o rată mult mai mare la băieți decât la fete (5 la 1). Prognosticul este slab, cu toate că terapiile comportamentale oferă speranțe. Autismul este diagnosticat având ca bază deficitul comportamental, excesele și prezența unor comportamente anormale, bizare.

La noi în țară, Paul Popescu - Neveanu ne ofera o definitie a autismului în Dictionarul de Psihologie. Autismul (Gr. autos - insusi) dupa E. Bleuler, este un sindrom constand în replierea totala asupra propriei lumi launtrice, mod de gandire necritica centrata pe subiectivitate și rupere de realitate, dominate de fantezie și reverie; subiectul refuza contactul cu persoanele și obiectele și se refugiază în lumea sa launtrica în care își satisface dorintele în plan imaginative, se recompenseaza afectiv prin fantasme care în cazuri patologice sunt duse pana la deliruri halucinatorii. Autismul cunoaste diverse grade de dezvoltare normal și patologic și apare, dupa A. Maslow, în doua forme distincte: de autist agitat, în care subiectul incearca, în plan imaginar, experiente ce-l terorizeaza sau duc la extaz, și de autist calm, de tip contemplativ, în care subiectul se complace idilic prin iluzionare sau consolare. Autismul este un termen aplicat uneori situatiilor sau cazurilor de introversiune accentuata, se intalneste destul de frecvent în momentele critice ale psihogenezei (prima copilarie și inceputul adolescentei) dar poate dabandi și forme anormale. Definitia dateaza din 1978, și sta sub influenta ideilor acelor ani, idei care ulterior au fost combatute, deoarece autismul este asociat cu schizofrenia și delirul halucinatoriu, lucruri total neadevarate. Datorita faptului ca autismul nu are cauze exacte nici pana în momentul de fata, multi autori au incercat propriile definiții în conformitate cu propriile conceptii și idei. O alta definitie data este cea publicata în 1994 de catre Asociatia Psihiatrica Americana în manualul de Diagnostic și Statistici al Bolilor Mintale (Diagnostic and Statistic Manual of mental Disorder) – DSM IV. Pentru a se stabili un diagnostic de autism aceasta definitie presupune ca individul sa manifeste:

- scadere în interactiune sociala;
- scadere în comunicare;
- comportament, interese și activitati restrictive, repetitive și stereotipe;
- simptome aparute inainte varstei de trei ani.

Facand o sinteza a definitiilor am putea concluziona ca autismul este o tulburare de dezvoltare, care debuteaza inaintea varstei de trei ani, de etiologie necunoscuta. Autismul este un

handicap global care împiedică persoana să comunice obișnuit, să înțeleagă relațiile sociale și să învețe prin metodele obișnuite din învățământ. Sindromul autist se caracterizează prin joc stereotip, lipsa de răspunsuri la emoțiile altora, lipsa de abilități de comunicare, rezistența la schimbare. De multe ori anormalitățile comportamentale sunt observabile de la cele mai fragede vârste. Totuși într-un număr mic de cazuri, există o perioadă de dezvoltare anormală, urmată de regresie și de manifestarea simptomelor autiste. În general, simptomele se schimbă odată cu dezvoltarea și se pot îmbunătăți considerabil. Un mic segment de indivizi manifestă înrautățiri în timp a comportamentului ritualistic – repetitiv. Ultimele cercetări au dus la concluzia că, copilul mic autist introdus într-o terapie comportamentală duce la rezultate foarte bune, altfel 40% din copii se recuperează și se pot integra în societate ca și persoane normale, 40% suferă ameliorări vizibile, pot urma școli speciale și pot face munci simple, 20% nu se recuperează deloc și nu se pot integra în societate.

Conștiința reprezintă capacitatea de a produce judecăți asupra intențiilor și actelor noastre. Conștiința este intuiția pe care o are spiritul despre percepțiile și actele sale. Conștiința este "intentionalitatea", adică îndreptată spre ceva în afara mea.

Interpretarea este competența care le permite primatelor să atribuie atitudini, intenții, sentimente mintilor. Citirea altor minți este de fapt empatizarea.

A fi empatic înseamnă a percepe cu acuratețe cadrul intern de referință al altuia, cu toate componentele sale emotionale și semnificațiile care-i aparțin "ca și cum" celorlalte persoane, dar fără a pierde condiția de "ca și cum". Te poți transpune cu ajutorul imaginației în gândirea celui alt, în trăirea lui și în modul de acțiune.

Empatia poate fi definită din punct de vedere psihanalitic ca un proces al unei identificări scurte prin care, cu o fantezie constientă sau neconstientă, cineva s-ar contopi pe sine cu o altă persoană pentru ca să înțeleagă și să împărtășească sentimentele și atitudinile altuia.

În mod normal oamenii empatizează unii cu ceilalți. Își înțeleg trăirile, gândirea, modul de acțiune unii altora. Dar există și ființe

care nu pot empatiza, care nu dispun de un organ mental. Acești oameni se numesc autiști. Ei nu pot comunica. Prin urmare nu se pot integra în societate. Pentru că nu pot lega prietenii pentru că nu pot fi capabili să empatizeze sau să interpreteze reacțiile, atitudinile celorlalți, atunci se pune întrebarea dacă devin anxioși, dacă trăiesc sentimente de însingurare, de alienare, de angoasă.

Comunicarea este esența sociabilității. Ea reprezintă actul prin care oamenii și alte vietuitoare își fac cunoscută existența, intențiile, dau știri, informează, schimbă mesaje transmitând într-un sens sau mai multe sensuri în scopul conviețuirii și uneori doar informării.

Autiștii nu sunt parte integrantă a societății. Dificultatea lor de înțelegere a celorlalți minți, îi plasează în exteriorul grupurilor, asociațiilor. În varianta Asperger, autiștii nu pot interacționa social, dar pot stăpâni limbajul și pot trece testele de inteligență la nivelul mediu și peste medie.

În varianta Rett, autiștii și-au pierdut deprinderile dobândite între unu și patru ani și deprinderea de a folosi mâinile, prin dereglarea semnificativă a unor comportamente.

Dezvoltarea mentală a unui individ care trăiește în afara unei ambiante lingvistice datorită strânsei legături dintre limbaj și gândire este imposibilă. Cel ce beneficiază de un astfel de mediu poate evolua normal chiar și atunci când el nu vorbește.

Situația autismului demonstrează contrariile acestei prepoziții că individul care trăiește într-un mediu lingvistic se dezvoltă mental. Autiștii nu pot adopta o atitudine intențională.

Atitudinea intențională este modul de interpretare comportamental al unei entități, tratând-o ca și cum ar fi un agent rațional, care a determinat "alegerea acțiunii" luând în "considerare", "convingerile și dorințele" sale.

Organismul este un sistem intențional asupra căruia se pot face predicții. Autistul nu poate face predicții. El nu poate explica ce se întâmplă în mintea sa, nu poate introspecta, nu poate analiza nici trăirile proprii nici pe cele ale celorlalți.

Autiștii sunt un model de virtute. Ei nu pot minti, înșela, pretinde. Ei se instrăinează, nu pot comunica, nu se pot amuza, flecări sau juca.

I. Scurt istoric în etiologia și diagnosticarea autismului

I.1. Ce este autismul?

”Pare retras total în cochilie, trăind doar în launtrul sau... Când intra într-o camera, ignora complet persoanele și caută doar obiectele... Nu răspunde când e strigat pe nume, nici nu își privește mama atunci când ea îi vorbește... Nu privește niciodată fețele oamenilor. Când are de-a face cu persoane, le tratează de parcă ar fi niște obiecte... Când îi se întinde o mână astfel încât să nu o poată ignora, el se joacă puțin cu ea, ca și cum ar fi un obiect detașat de restul corpului...”

Astfel prezenta Kanner în 1943 comportamentul straniu al unor copii, identificând pentru prima oară sindromul autist.

”Sunt captiv într-un corp străin. Vreau să ies, dar nu găsesc niciodată calea cea mai bună, când cred că m-am apropiat atunci mă departez parcă și mai mult. Sunt mereu frustrat deoarece nimeni nu mă înțelege, e ca și cum aș fi în China fără să cunosti limba și să-ți dorești cu ardoare ceva și nimeni să nu înțeleagă...” Acestea ar fi gândurile unui copil autist.... Persoane adulte autiste care au reușit să se adapteze societății au scris despre ceea ce simteau și doreau în acele momente.

Universul copilului autist nu poate fi cunoscut niciodată în totalitate, există specialiști care și-au dedicat viața cunoașterii autismului și au reușit într-o oarecare măsură să definească acest sindrom. Iată câteva din aceste definiții:

1. Autismul este o condiție care afectează unii copii de la naștere sau în copilăria timpurie, nelăsându-i să relateze sau să-și dezvolte o comunicare normală. Ca rezultat, copilul poate deveni izolat de contactele umane și

absorbit într-o lume a stereotipurilor, a intereselor și activitatilor obsesive.

2. Autismul infantil este o tulburare, un sindrom aproximativ bine conturat, este o tulburare comportamentală definită prin simptome observabile.

Poate fi diagnosticat independent de cauzele cu specificitate particulară și aparține categoriei psihozelor.

O altă definiție dată de Laura Schreibman, în cartea sa "Autismul" este la fel de interesantă ca și cea de mai sus, aducând câteva idei noi. Autismul este o excesivă închidere în sine, ducând la o desprindere de realitate și la o intensificare a vieții imaginative. Se disting două trasături esențiale: închiderea în sine și nevoia impetuoasă de a nu schimba nimic.

A. Inchiiderea în sine se traduce indeosebi printr-o totală indiferență față de lumea exterioară. Copilul se comportă ca și cum ar fi în permanență singur, se leagăna, se balansează de pe un picior pe altul, flutură mâinile sare pe varfuri, se învârtă în jurul propriei axe etc.

B. Rezistența la orice schimbare se manifestă, mai ales prin activități ritualizate (de exemplu: așezarea hainelor în aceeași ordine în fiecare zi) sau repetarea perseverentă a aceluiași jocuri. Copilul autist pierdut în activitățile sale stereotipe, evoluează într-un univers privat, cu repere stricte. Această îndepărtare de lumea noastră, care interzice orice frecvență a mediilor școlare normale, ba chiar și orice achiziție intelectuală, conduce la o situație gravă și deficitară.

În "Encyclopedia of Psychology" definiția dată autismului este una simplă dar oferă informații cu privire la frecvența autismului. Autismul infantil este considerat a fi unul din sindroamele psihologice cele mai grave care afectează copiii. Se consideră că 6 sugari din 10 000 sunt afectați de autism, cu o rată mult mai mare la băieți decât la fete (5 la 1). Prognosticul este slab, cu toate că terapiile comportamentale oferă speranțe. Autismul este diagnosticat având ca bază deficitul comportamental, excesele și prezența unor comportamente anormale, bizare.

La noi în țară, Paul Popescu - Neveanu ne ofera o definitie a autismului în Dictionarul de Psihologie. Autismul (Gr. autos - insusi) dupa E. Bleuler, este un sindrom constand în replierea totala asupra propriei lumi launtrice, mod de gandire necritica centrata pe subiectivitate și rupere de realitate, dominate de fantezie și reverie; subiectul refuza contactul cu persoanele și obiectele și se refugiază în lumea sa launtrica în care își satisface dorintele în plan imaginative, se recompenseaza afectiv prin fantasme care în cazuri patologice sunt duse pana la deliruri halucinatorii. Autismul cunoaste diverse grade de dezvoltare normal și patologic și apare, dupa A. Maslow, în doua forme distincte: de autist agitat, în care subiectul incearca, în plan imaginar, experiente ce-l terorizeaza sau duc la extaz, și de autist calm, de tip contemplativ, în care subiectul se complace idilic prin iluzionare sau consolare. Autismul este un termen aplicat uneori situatiilor sau cazurilor de introversiune accentuata, se intalneste destul de frecvent în momentele critice ale psihogenezei (prima copilarie și inceputul adolescentei) dar poate dabandi și forme anormale. Definitia dateaza din 1978, și sta sub influenta ideilor acelor ani, idei care ulterior au fost combatute, deoarece autismul este asociat cu schizofrenia și delirul halucinatoriu, lucruri total neadevarate. Datorita faptului ca autismul nu are cauze exacte nici pana în momentul de fata, multi autori au incercat propriile definiții în conformitate cu propriile conceptii și idei. O alta definitie data este cea publicata în 1994 de catre Asociatia Psihiatră Americana în manualul de Diagnostic și Statistici al Bolilor Mintale (Diagnostic and Statistic Manual of mental Disorder) – DSM IV. Pentru a se stabili un diagnostic de autism aceasta definitie presupune ca individul sa manifeste:

- scadere în interactiune sociala;
- scadere în comunicare;
- comportament, interese și activitati restrictive, repetitive și stereotipe;
- simptome aparute inainte varstei de trei ani.

Facand o sinteza a definitiilor am putea concluziona ca autismul este o tulburare de dezvoltare, care debuteaza inaintea varstei de trei ani, de etiologie necunoscuta. Autismul este un

handicap global care impiedica persoana sa comunice obisnuit, sa înțeleagă relațiile sociale și sa invete prin metodele obisnuite din invatamant. Sindromul autist se caracterizeaza prin joc stereotip, lipsa de raspunsuri la emotiile altora, lipsa de abilitati de comunicare, rezistenta la schimbare. De multe ori anormalitatile comportamentale sunt observabile de la cele mai fragede varste. Totusi intr-un numar mic de cazuri, exista o perioada de dezvoltare anormala, urmata de regresie și de manifestarea simptomelor autiste. În general, simptomele se schimba odata cu dezvoltarea și se pot imbunatatii considerabil. Un mic segment de indivizi manifesta inrautatiri în timp a comportamentului ritualistic – repetitiv. Ultimele cercetari au dus la concluzia ca, copilul mic autist introdus într-o terapie comportamentala duce la rezultate foarte bune, altfel 40% din copii se recupereaza și se pot integra în societate ca și persoane normale, 40% sufera ameliorari vizibile, pot urma scoli speciale și pot face munci simple, 20% nu se recupereaza deloc și nu se pot integra în societate.

Conștiinta reprezinta capacitatea de a produce judecati asupra intentiilor și actelor noastre. Conștiinta este intuitia pe care o are spiritul despre perceptiile și actele sale. Conștiinta este "intentionalitatea", adica indreptata spre ceva în afara mea.

Interpretarea este competenta care le permite primatelor sa atribuie atitudini, intetii, sentimente mintilor. Citirea altor minti este de fapt empatizarea.

A fi empatic inseamna a percepe cu acuratete cadrul intern de referinta al altuia, cu toate componentele sale emotionale și semnificatiile care-i apartin "ca și cum" celeilalte persoane, dar fără a pierde conditia de "ca și cum". Te poti transpune cu ajutorul imaginatiei în gandirea celuiilalt, în trairea lui și în modul de a actiona.

Empatia poate fi definita din punct de vedere psihanalitic ca un proces al unei identificari scurte prin care, cu o fantezie constienta sau neconstienta, cineva s-ar contopi pe sine cu o alta persoana pentru ca sa înțeleagă și sa impartaseasca sentimentele și atitudinile altuia.

În mod normal oamenii empatizeaza unii cu ceilalti. Isi inteleg trairile, gandirea, modul de actiune unii altora. Dar exista și fiinte

care nu pot empatiza, care nu dispun de un organ mental. Acești oameni se numesc autiști. Ei nu pot comunica. Prin urmare nu se pot integra în societate. Pentru că nu pot lega prietenii pentru că nu pot fi capabili să empatizeze sau să interpreteze reacțiile, atitudinile celorlalți, atunci se pune întrebarea dacă devin anxioși, dacă trăiesc sentimente de însingurare, de alienare, de angoasă.

Comunicarea este esența sociabilității. Ea reprezintă actul prin care oamenii și alte vietuitoare își fac cunoscută existența, intențiile, dau știri, informează, schimbă mesaje transmitând într-un sens sau mai multe sensuri în scopul conviețuirii și uneori doar informării.

Autiștii nu sunt parte integrantă a societății. Dificultatea lor de înțelegere a celorlalți minți, îi plasează în exteriorul grupurilor, asociațiilor. În varianta Asperger, autiștii nu pot interacționa social, dar pot stăpâni limbajul și pot trece testele de inteligență la nivelul mediu și peste medie.

În varianta Rett, autiștii și-au pierdut deprinderile dobândite între unu și patru ani și deprinderea de a folosi mâinile, prin dereglarea semnificativă a unor comportamente.

Dezvoltarea mentală a unui individ care trăiește în afara unei ambiante lingvistice datorită strânsei legături dintre limbaj și gândire este imposibilă. Cel ce beneficiază de un astfel de mediu poate evolua normal chiar și atunci când el nu vorbește.

Situația autismului demonstrează contrariile acestei prepoziții că individul care trăiește într-un mediu lingvistic se dezvoltă mental. Autiștii nu pot adopta o atitudine intențională.

Atitudinea intențională este modul de interpretare comportamental al unei entități, tratând-o ca și cum ar fi un agent rațional, care a determinat "alegerea acțiunii" luând în "considerare", "convingerile și dorințele" sale.

Organismul este un sistem intențional asupra căruia se pot face predicții. Autistul nu poate face predicții. El nu poate explica ce se întâmplă în mintea sa, nu poate introspecta, nu poate analiza nici trăirile proprii nici pe cele ale celorlalți.

Autiștii sunt un model de virtute. Ei nu pot minti, înșela, pretinde. Ei se instrăinează, nu pot comunica, nu se pot amuza, flecași sau juca.